

Enhet
Funktionsnedsättning
Handläggare

Datum
2017-06-09
Mottagare

LSS - Lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade

Bakgrund

Vissa personer med funktionsnedsättning har rätt till stöd och insatser enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som trädde i kraft 1 januari 1994. LSS är en rättighetslag som ger personen i fråga rätt till goda levnadsvillkor. För att vi som arbetar på exempelvis en gruppbostad, en daglig verksamhet eller inom personlig assistans ska ge stödet på det sätt som det är tänkt enligt lagen är det viktigt att vi känner till lagens intentioner.

Detta dokument sammanfattar LSS-lagen och ger anvisningar om vilka övergripande, nationella mål som styr LSS-verksamheten

Nedan ges en sammanfattning av LSS-Lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade. Vilka har rätt att få insatser enligt LSS? Vilka insatser erbjuds enligt denna lag? Vilka allmänna krav ställs på verksamheten enligt LSS? Därefter presenteras de övergripande målen som styr LSS-verksamheten.

Rätten till insatser enligt LSS

För att få rätt till insatser enligt LSS krävs att personen tillhör personkretsen.

Personkretsen definieras i tre punkter:

1. Personer med utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd
2. Personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. Personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

De personer som tillhör personkretsen har rätt till de olika insatserna som beviljas enligt LSS under förutsättning att

- personen vill ha insatsen
- personen behöver sådan insats

- behovet inte tillgodoses på annat sätt (det räcker inte med att det *kan* tillgodoses på annat sätt)

Vilka insatser erbjuds enligt LSS?

Insatserna som erbjuds är:

- Rådgivning och annat personligt stöd
- Biträde av personlig assistent
- Ledsagarservice
- Biträde av kontaktperson
- Avlösarservice i hemmet
- Korttidsvistelse utanför det egna hemmet,
- Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov
- Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar
- Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna
- Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar arbete och inte utbildar sig (för personkrets enligt 1 §, punkt 1 och 2)

Dessutom har den enskilde enligt 10§ rätt att begära individuell plan med beslutade och planerade insatser.

LSS inskränker inte rättigheten för den enskilde att ansöka om insatser enligt ex. Socialtjänstlagen. Lagen är en s.k. "pluslag" och fungerar parallellt med andra lagar. Önskar den enskilda andra insatser än de som anges i punkterna 1-10 ovan så måste man ansöka om detta genom annan lagstiftning. Boendestöd och hemvård är exempel på former av bistånd som inte ingår i LSS, men som den enskilde kan ansöka om enligt Socialtjänstlagen.

Allmänna krav på verksamheten

Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Goda levnadsvillkor utgör en högre nivå på insatserna än vad "skälig" levnadsnivå enligt Socialtjänstlagen innebär. LSS är alltså lite förmånligare än socialtjänstlagen.

Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

LSS-verksamheten ska vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Den enskilde ska i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges.

Verksamheten ska vara av god kvalitet och bedrivas i samarbete med andra berörda myndigheter. Kvaliteten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. Följande kännetecknar en god kvalitet:

- Hänsyn till barns särskilda behov
- Hänsyn till alla människors lika värde
- Överensstämmelse med målen för verksamheten
- Rättssäkerhet
- Medinflytande för den enskilde
- Lättillgänglig service
- Ett bra bemötande gentemot brukaren
- Att personalen har lämplig utbildning och/eller erfarenhet
- Väl fungerande arbetsledning
- Ett medvetet och genomtänkt arbetssätt

Övergripande mål för all LSS-verksamhet

Enligt §5 i LSS ska all LSS-verksamhet

- främja likhet i levnadsvillkor**
- främja full delaktighet i samhällslivet**
- ge individen möjlighet att leva som andra**

Detta avser att ge uttryck för de bärande principerna i svensk funktionshinderpolitik: **självbestämmande, inflytande, tillgänglighet, delaktighet, kontinuitet och helhetssyn:**

Självbestämmande och inflytande. Rätten till självbestämmande är nära sammankopplad med rätten till integritet. Respekten för den enskildes integritet ska finnas i alla situationer. Ju mer en person är beroende av andras stöd och hjälp, desto större är risken för integritetstvång. Många personer med ex utvecklingsstörning har tidigare levt sina liv under sådana villkor där det varit svårt att ställa krav på att själv få bestämma. Särskild uppmärksamhet måste riktas mot personer med omfattande funktionsnedsättningar och ett stort behov av stödsatser vad det gäller självbestämmande och inflytande.

Tillgänglighet. De särskilda insatserna ska vara lätt tillgängliga. Tillgänglighet är inte enbart en fysisk fråga. Att en bostad är tillgänglig rent fysiskt är nödvändigt, men det är även viktigt att det finns förutsättningar för en social gemenskap med grannar och andra. Information om lagens innebörd måste vara lätt åtkomlig för alla, tex genom LSS-lagen på lättläst språk och tydlig muntlig information. Det ska vara lätt för den enskilde eller dess företrädare att nå verksamhetsansvarig.

Delaktighet. Den enskilde ska tillförsäkras ett aktivt deltagande i samhällslivet. Behovet varierar naturligtvis under olika skeenden i livet. Ett övergripande mål är att den enskilde ska kunna vara delaktig i det liv och den gemenskap som tillkommer andra människor.

Kontinuitet och helhetssyn. För att kontinuitet och helhetssyn ska få en djupare innebörd måste stödet ses ur den enskildes perspektiv. Insatserna måste vara överblickbara och bestå så länge behovet föreligger. I en snävare bemärkelse handlar det om att stödet

inte plötsligt får upphöra eller förändras om inte den enskilde själv deltagit i ett sådant beslut. I begreppet helhetssyn innefattas bl.a. att stödet planeras och ges med utgångspunkt i ett samlat behov.

Jämlikhet. När en persons behov av insatser bedöms ska en jämförelse göras med vad som anses vara ett normalt liv för personer utan funktionshinder i samma ålder. Den enskilde ska ges möjligheter att få utbildning, arbete, bostad och att delta i fritids och kulturaktiviteter.

Målet med LSS är att personer med funktionshinder ska få möjlighet att leva som andra. LSS-insatserna ska leda till jämlika levnadsvillkor.